

Середньозважена ставка відсотка, за якою сім'я готова взяти освітній кредит, склала 10,25% річних.

Побудована за даними опитування крива потенційного попиту на освітній кредит характеризується негативною залежністю між процентною ставкою і ймовірністю звернення за освітнім кредитом. Дійсно, чим вище процентна ставка, тим менш вигідними стають умови кредитування, тим менша схильність домогосподарств взяти такий кредит. При високій ставці відсотка по кредиту сім'ї будуть намагатися вдатися до альтернативних джерел фінансування вищої освіти. Як зазначалося раніше, в опитуванні брали участь сім'ї з різним рівнем доходу, тому доцільним є оцінка попиту для домогосподарств з різних дохідних груп. Гіпотеза полягає в тому, що високоприбуткові сім'ї будуть готові взяти кредит за вищою відсотковою ставкою, співвідносно сім'ї, у яких менший прибуток будуть згодні взяти кредит за меншою відсотковою ставкою.

Відповідно, ми пропонуємо для підвищення актуальності банківських кредитів на навчання зробити відсоткові ставки на отримання кредитів співвідносними рівню доходів сім'ї.

У сучасному суспільстві держава зацікавлена в отриманні своїми громадянами якісної освіти, тому йому повинна належати провідна роль в цьому процесі. Зокрема, воно може давати гарантії банкам, по наданих ними освітніх кредитах.

Також ми пропонуємо розглянути варіант державного заохочення підприємств на цільове фінансування ними майбутніх фахівців (на навчання у вищому навчальному закладі) у вигляді податкових пільг з податку на прибуток, з якої робляться інвестиції в освіту. Акцент робиться на великі і середні підприємства. Ефективно розвиваються, або успішно працюючі підприємства, можуть робити вищим навчальним закладам, відповідним їх профілю, робити цільові замовлення на підготовку фахівців, а також фінансувати підготовку фахівців. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить активізувати освітні процеси в системі професійної освіти.

СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Михайлова А.М.

*Науковий керівник: Перунова О.М., к.ю.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

За умови реформування господарського законодавства актуальним є питання правового статусу учасників господарських правовідносин і вдосконалення інституту реалізації їх господарських прав та обов'язків.

Якщо проаналізувати коло первинних суб'єктів права, що впливають на суспільні відносини, статус яких визначено Конституцією України, то структурно серед них можна відокремити: громадян, органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, інших не господарюючих суб'єктів та похідних суб'єктів права – суб'єктів господарювання.

Отже, поняття суб'єкта господарського права обґрунтоване теорією господарського права, в якому регламентується, що суб'єктами господарського права є учасники господарських відносин.

Відповідно до ст. 2 ГК України учасниками відносин у сфері господарювання є: суб'єкти господарювання; споживачі; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією; громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.

Таким чином, суб'єктами господарського права (господарських правовідносин) – це учасники відносин у сфері господарювання у вигляді суб'єктів господарювання, споживачів, органів державної влади і місцевого самоврядування, що наділені господарською компетенцією, а також громадян, громадські та інші організації, які виступають засновниками господарювання чи здійснюють щодо них організаційно – господарські повноваження на основі відносин власності.

Згідно з ч. 1 ст. 55 ГК України, суб'єктами господарювання визначаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав то обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Можна визначити такі ознаки суб'єктів господарювання, що у сукупності характеризують їх економічну сутність:

1) маючи організаційну єдність, самостійно беруть участь у господарському обороті як учасники господарських відносин. І лише в господарських відносинах вони є суб'єктами господарського права, що не забороняє їм вступати в інші відносини у сфері господарювання (цивільні, фінансові, адміністративні тощо);

2) безпосередньо здійснюють господарську діяльність, яка спрямована на задоволення загальносуспільних або інших потреб, що має цінову визначеність. Цим вони відрізняються від інших учасників господарських відносин, які здійснюють діяльність у межах ч. 3 ст. 3 ГК України як не господарюючі суб'єкти, у тому числі від органів державної влади та місцевого самоврядування, що наділені господарською компетенцією, і які не є згідно ст. 8 ГК України суб'єктами господарювання;

3) наділені господарською компетенцією (сукупністю господарських прав та обов'язків), які реалізують при здійсненні господарської діяльності;

4) наявність відокремленої майнової основи господарювання, необхідної для здійснення господарської діяльності. Залежно від форми майнової відокремленості речового права суб'єкт господарювання реалізує свою господарську компетенцію на основі права власності, права господарського відання, права оперативного управління відповідно до визначення цієї компетенції у законодавстві (ч. 3 ст. 55 ГК України);

5) факт легітимації суб'єкта господарювання, тобто державного підтвердження законності його входження в господарську сферу та зайняття господарською діяльністю. Легітимність існування суб'єкта господарювання передбачає необхідність дотримання певних правил утворення, державної реєстрації та офіційного визнання його фіксування, що в окремих випадках включає процедуру ліцензування та патентування певних видів діяльності;

б) самостійна відповідальність за власні дії у сфері господарського обороту, що суб'єкти господарювання повинні здійснювати у межах правового господарського порядку (ч. 1 ст. 5 ГК України).

При цьому ч. 2 ст. 55 ГК України розрізняє такі категорії суб'єктів господарювання:

1) господарські організації – юридичні особи, створені відповідно до ЦК, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до ГК України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Проте цей перелік має загальний вигляд та не містить ті категорії суб'єктів господарського права, що передбачені, наприклад, у Законі України «Про інститути спільного інвестування (пайові та кооперативні інвестиційні фонди)», ц вигляді пайових інвестиційних фондів, які створюються на договірних засадах і не мають статусу юридичної особи, або в Законі «Про особисте селянське господарство», в якому особисте селянське господарство визначається як господарська діяльність без створення юридичної особи і державної реєстрації, шляхом реалізації надлишків сільськогосподарської продукції та надання платних послуг із зеленого туризму.

Зазначені суб'єкти господарського права мають більше ознак, притаманних суб'єктам господарювання, але в даному випадку визначальною є відсутність однієї з ознак, пов'язаної з державною реєстрацією суб'єктів. У той же час ст. 114 ГК України визнає форму підприємства громадян діяльність із метою виробництва, переробки та реалізації товарної сільськогосподарської продукції – фермерське господарство.

Крім того, законодавство України визнає особливим видом суб'єктів господарського права – суб'єктів господарської діяльності у Збройних Силах України, які здійснюють на підставі Закону України «Про господарську діяльність у Збройних Силах України».

Суб'єктами господарської діяльності у Збройних Силах України є військові частини, заклади, установи та організації Збройних Сил України, які утримуються за рахунок коштів Державного бюджету України, ведуть відокремлене господарство, мають кошторис надходжень та видатків, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

Перелік видів господарської діяльності, здійснення якої дозволяється військовим частинам, визначається КМУ.

За невиконання чи неналежне виконання договірних зобов'язань, а також за шкоду збитки, заподіяні довкіллю, правам та інтересам фізичних і юридичних осіб та державі, військова частина як суб'єкт господарської діяльності несе відповідальність, передбачену законом та договором.

Розглядаючи таку категорію суб'єктів господарювання, як господарська організація, необхідно визначити, що це об'єднання фізичних та юридичних осіб, що наділені організаційною єдністю і створені в установленому законодавством порядку, які або безпосередньо здійснюють господарську діяльність або управляють цією діяльністю, мають необхідне для цього майно і володіють господарською компетенцією.

Таким чином, суб'єкт господарювання на цей час розвитку суспільних відносин, а також економічної галузі має різноманітні форми вираження підприємницької діяльності, що тільки підкреслює важливість такого господарського-правового інституту в юридичній науці.

Література:

1. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб. / О.М. Вінник. – 2-ге вид., змінене та доповнене. – К.: Всеукр. Асоц. Вид. «Прав. єдність», 2008. – 766 с.
2. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: у 2 ч. Ч. 2 / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2010. – 336.
3. Щербина В.С. господарське право: підручник / В.С. Щербина. – 4-те вид., переробл. і допов. – К.: Юринком Інтер, 2009. – 640 ст.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ

Нагирная П.О.

*Научный руководитель: Леонтьева Л.В., к.ю.н., доцент
Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет*

На всех этапах развития экономики основным ее звеном является предприятие. На предприятии осуществляется производство продукции, происходит непосредственная связь работника со средствами производства.

Предприятием является самостоятельный хозяйственный субъект с правом юридического лица, созданный в порядке, установленном законодательством, для выполнения работ и оказания услуг в целях удовлетворения общественных потребностей и получения прибыли.

Предприятие самостоятельно осуществляет свою деятельность, распоряжается выпускаемой продукцией, прибылью, оставшейся в его распоряжении после уплаты налогов и других обязательных платежей.

В условиях рыночной экономики главной целью предприятия является получение максимальной и стабильной прибыли от реализации продукции и услуг.